

JURYRAPPORT DELTA WATER AWARD II – NOMINATIERONDE 31 MEI 2011

Juryleden

- Wim Kuijken (Voorzitter)
- Tineke Huizinga
- Marcel Stive
- Patrick Meire
- Jaap van Duijn
- Marike van Lier-Lels
- Adriaan Geuze

‘Ontwikkel een innovatief en duurzaam project dat de economische kracht van de zuidwestelijke delta versterkt.’ Zo luidt de opdracht waarmee deelnemers worden uitgedaagd voor de Delta Water Award 2011-2012. Dit rapport beschrijft de beoordeling van de inzendingen door de jury. Daarbij heeft de jury in haar beoordeling gelet op de creativiteit en originaliteit van de voorstellen, op de maatschappelijke relevantie, op de diversiteit en kwaliteit van het team en – last but not least – op de praktische haalbaarheid van de inzendingen.

Dit juryrapport heeft betrekking op de nominatiefase: deelnemende teams kregen tussen 1 februari en 5 mei 2011 de tijd om een projectvoorstel in te dienen. Het doel van deze nominatiefase is het selecteren van de volgens de jury veelbelovende projectvoorstellen. In de hierop volgende fase krijgen de genomineerde teams tot 1 februari 2012 de tijd om hun projectvoorstel verder uit te werken en concreet te maken. In dit juryrapport krijgen de genomineerde teams, maar ook een enkele niet genomineerde inzending, naast een beoordeling, adviezen van de jury over de richting waarin de jury inschat dat de voorstellen zich verder zouden moeten ontwikkelen.

De jury heeft van 16 teams inzendingen ontvangen en beoordeeld, waarna zij er vijf genomineerd heeft. De jury nomineert:

- Balance Island
- De KREEK teRUG
- Welvarend Westerschelde
- Wind 4 Water
- Zuiverend landschap van overvloed

Naast deze vijf nominaties is er één projectvoorstel dat een eervolle vermelding verdient: het plan Avontourisme in de iDelta van het team OKRA/MONKEYBIZNIZ. Hoewel de jury van mening is dat dit voorstel in haar doelstellingen te ver van het thema van de prijsvraag afstaat, is de jury onder de indruk van de originaliteit en de eerste uitwerking van dit idee.

Onderliggende jurybeoordelingen zijn een weergave van de gezamenlijke weging van de volledige jury en is vastgesteld op 31 mei 2011.

Namens de jury,
Wim Kuijken

Balance Island (genomineerd)

Team: GrontMij/Imares

Doordat er zout water direct voor de Haringvlietdam aanwezig is, stroomt het zoute water de Haringvliet in als het Kierbesluit Haringvliet zou worden uitgevoerd. In de ontwikkelde variant van het team van Balance Island wordt de zoet-zout gradiënt geleidelijker gemaakt door de aanleg van een bufferzone aan de zeewaartse kant van de Haringvlietdam.

Opmerkingen jury

Dit lijkt een praktisch plan om het Kierbesluit alsnog uit te kunnen voeren zonder de nadelige gevolgen van teveel zoutindringing. De jury vindt dit een origineel concept dat, mocht het werken potentie heeft voor verdere toepassingen, ook in andere gebieden. Het draagt in die zin in belangrijke mate bij aan de "laboratorium functie" van de delta.

Het project draagt bij aan zowel de agrarische als aan de natuursector. De vraag is wel hoever het zout nu daadwerkelijk het Haringvliet in zou komen, bij 'de Kier' en met dit plan uitgevoerd. De jury schat in dat de realisatie van dit idee om een relatief grote publieke investering vraagt. Die middelen zijn schaars, zoals bekend. Daarom daagt de jury dit team uit om hiervoor een oplossing te bedenken en uit te werken. Bovendien adviseert de jury dit team te verbreden met een morfoloog, gelet op de problematiek voor de kust.

De KREEK teRUG (genomineerd)

Team: Deltares /Imares

Dit projectvoorstel geeft aan wat de versterkte werking van kreekruigen kan betekenen voor het beter benutten van zoet water en behoud en de versterking van landbouw, landschapsinrichting en multifunctioneel landgebruik. Het team stelt voor om kwelkreeken te herstellen waardoor de zoetwaterlens in de kreekruig wordt vergroot.

Opmerkingen jury

Dit jury honoreert dit praktische plan dat gericht is op de zoetwatervoorziening van de landbouw, gebruik makend van de natuurlijke werking van kreekruigen met een nominatie. Een origineel voorstel dat een omvorming van het waterbeheer beoogt, rekening houdende met de specifieke situatie in de delta. Mogelijk kan het plan ook toepassing vinden in andere delta's die analoge problemen hebben. Dit maakt het plan zeker de moeite van verdere uitwerking waard. De vraag is wel op welke schaal dit idee optimaal zal werken. Het team lijkt oog te hebben voor cultuurhistorie, maar de jury vindt dit niet het overtuigendste argument voor deze aanpak, en adviseert voornamelijk in te zetten op de toepassingen voor zoetwatervoorziening, landbouw en natuur.

Welvarend Westerschelde (genomineerd)

Team: Royal Haskoning/WUR

Het team Welvarend Westerschelde ontwikkelt een 'Sustainable Delta Toolbox' om tot concrete ingrepen te komen om de ontwikkeling of transformatie in de haven te versterken met een impuls voor natuur en omgeving.

Opmerkingen jury

Een goede benadering omdat er gestreefd wordt naar meerwaarden op verschillend vlakken. Het plan geeft een enorme uitdaging aan die er ook werkelijk is. Het plan is goed opgeschreven en zit systematisch in elkaar waarbij het schaalniveau aanspreekt. De jury heeft wel vragen bij de realiteitswaarde van een aantal doelen, omdat bepaalde zaken niet compatibel met elkaar of lijken. Toch stelt de jury de poging tot integratie van doelen op prijs en laat zich graag verrassen. Het advies van de jury is om het plan te concretiseren en minder op alleen het proces in te zetten. Graag een aantal casus concreet uitwerken waarbij met name aandacht is voor de positie van de beide zeehavens op lange termijn.

Wind 4 Water (genomineerd)

Team: Wageningen Universiteit /TU Delft

Het Reverse Osmosisysteem biedt een eenvoudige oplossing voor het toenemende probleem van verzilting. Het systeem zorgt ervoor dat iedere agrarische waterverbruiker zelf verantwoordelijkheid kan nemen voor zijn watervoorziening. Dit projectidee beschrijft hoe de energie die nodig is voor dit RO-systeem gehaald wordt uit een windturbine. De directe mechanische aandrijving zal het belangrijkste deel van het technisch onderzoek vergen.

Opmerkingen jury

Het voorstel is een technologisch product, dat ideeën combineert waarmee wereldwijd al wordt geëxperimenteerd. De reverse osmosis oplossing, zout naar zoet op kleine schaal, is wellicht iets wat we in Nederland kunnen ontwikkelen en is dan ook inzetbaar op andere locaties in de wereld. Het lijkt een goed idee dat iedere gebruiker (voornamelijk landbouwers) voor zichzelf kan zorgen en niet van overheid of andere partijen afhankelijk is. De jury ziet in een verder uitgewerkt voorstel wel graag meer over de kosten en de te verwachten opbrengsten, alsmede de markt waarop dit product zou moeten worden aangeboden en afgenomen. De kleinschaligheid en concreetheid van de oplossing spreekt de jury erg aan. Wel vergt de teamsamenstelling aandacht. Dringend advies van de jury is dan ook om ten minste een econoom en een ecooloog aan het team toe te voegen.

Zuiverend landschap van overvloed (genomineerd)

Team: Imares/BVR/Infram

Via vier pilots wil dit team de mogelijkheden testen van fosfaatwinning en recycling. Dit moet onder meer resulteren in een stabiel ecosysteem waarin blauwalgen geen kans meer krijgen. Tegelijkertijd zou dit een antwoord moeten zijn op de schaarste aan fosfaat die in de toekomst is te verwachten.

Opmerkingen jury

De jury vindt dit een aantrekkelijk voorstel dat, als het werkt, een bestaand probleem kan aanpakken. De fosfaatproblematiek is een onderschat probleem en de terugwinning van fosfaten zal één van de uitdagingen zijn. Dit project pakt dit op binnen een deltaspecifieke context en verdient dan ook de kans om verder uitgewerkt te worden. Stel het kan: dan help je de overheid met het besparen van investeringen. Het advies aan dit team is om te bewijzen dat het economisch haalbaar is, onder andere door een gezaghebbende MKBA op te stellen.

Avontourisme in de iDelta

(niet genomineerd, maar een eervolle vermelding)

Team: OKRA /Monkeybizniz

Het projectvoorstel richt zich op het stimuleren van achterlandtoerisme en lokale economie, het aanboren en bedienen van een nieuwe groep recreanten en toeristen (avontouristen) en het beleefbaar maken van het cultureel erfgoed, op een voor jonger publiek toegankelijke manier. Dit wordt bereikt door het opzetten van een informatiesysteem: iDelta.

Opmerkingen jury

Het plan, dat draait om de virtuele beleving van de delta, spreekt de jury aan omdat de haalbaarheid van het plan groot lijkt, en vanwege de combinatie van verschillende onderwerpen, zoals cultuurhistorie, recreatie, landschap en de occupatielaag. Het projectidee staat echter qua thema helaas wat te ver van het idee van deze prijsvraag: de jury mist een koppeling met de thema's uit de prijsvraag. De jury meent dat dit idee een eervolle vermelding verdient en adviseert het team om met dit idee verder te gaan. Een eerste stap zou kunnen zijn het leggen van contacten met lokale stakeholders zoals de VVV, de provincie en/of marktpartijen.

De Oosterschelde Opportunist (niet genomineerd)

Team: /Movares /Bereau Waardenburg /Infram /Fluvio-Maris /Deltares

Het projectidee beschrijft een gebiedsontwikkelingsproces aan de kust van de Oosterschelde. Met behulp van ondergedoken kribben langs een deel van de Oosterscheldekust wordt de natuur een handje geholpen bij het vormen van slikken en schorren. Daardoor is het achterland niet alleen beter beschermd tegen overstromingen, maar ontstaat ook een waardevol natuurgebied dat aantrekkelijk is voor verschillende vormen van kustrecreatie.

Opmerkingen jury

Het projectidee is vooral procesgericht. De uitwerking blijft aan de oppervlakte en had in deze fase meer uitgewerkt mogen worden. Op basis van de beschikbare informatie is het niet mogelijk om een duidelijk beeld te vormen van de mogelijke waarde van dit plan. De jury betwijfelt of het idee kan werken in het systeem van de Oosterschelde waar zandhonger heerst. De jury kiest voor andere, meer concrete voorstellen.

De oplossing van het gezonde verstand

(niet genomineerd)

Team: Buck Consultants International /Witteveen+Bos

Dit team stelt het denken in kringlopen centraal, ten behoeve van een duurzaam economisch systeem: een economie die is ingericht met behulp van kringlopen knoopt ecologische, economische en sociale belangen aan elkaar. Hierdoor krijgt het gehele economische systeem een impuls. Producten en reststromen uit het ene productie- en bedrijfsproces worden benut als input voor het volgende proces. Uiteindelijk ontstaat een duurzaam en veerkrachtig systeem waarmee kan worden geanticipeerd op toekomstige wateropgaven zoals klimaatverandering en zoetwaterschaarste.

Opmerkingen jury

Het werken met kringlopen is de basis voor een duurzame samenleving. De jury waardeert deze insteek. De realisatie hiervan is echter makkelijker gezegd dan gedaan. Het projectidee richt zich teveel op het proces, waarbij de focus te grootschalig blijft. De uitwerking had concreter gemogen. De jury kiest voor nominaties die concreter zijn.

De Ronde van het Volkerak (niet genomineerd)

Team: POSAD /Global/Royal /Nederlands Architectuur /de Keijzer

Het beoogde eindbeeld/ontwerp van het park is een (fiets)route rondom het Volkerak waarlangs een diversiteit aan onderzoek en ontwikkeling op het gebied van Deltatechnologie plaats vindt. Onderzoek kan gericht zijn op landbouw, duurzame energie, watermanagement en veiligheid, ecologie, recreatie, bouwen in de delta en scheepvaart.

Opmerkingen jury

Het plan spreekt de jury aan: het zou zo uitgevoerd kunnen worden in samenspraak met lokale stakeholders. Het idee kan in principe op meerdere interessante lokaties toegepast worden, maar de specifieke link met de delta is voor de jury niet geheel duidelijk. Het projectidee staat bovendien te ver af van het idee van de prijsvraag. Anders gezegd: voor welk probleem vormt dit voorstel het antwoord? De jury kiest derhalve voor de nominatie van andere voorstellen.

De Scheldelijn (niet genomineerd)

Team: Buro MEES /WUR

Dit team stelt de ontwikkeling van een zogenaamde Scheldelijn voor. Een fysieke transportverbinding tussen Vlissingen, Terneuzen, Antwerpen en Gent waarlangs eveneens nieuwe bedrijvigheid kan worden ontwikkeld.

Opmerkingen jury

Hoewel een spoorverbinding tussen Zeeland en Vlaanderen op zich geen slecht idee is, schat de jury in dat dit projectidee niet realistisch is. Daarnaast is het plan volgens de jury te weinig vernieuwend. Derhalve valt dit voorstel af ten faveure van andere inzendingen.

Duurzame Zeeuwse Binnenvaartshuttle (niet genomineerd)

Team: Ingenieursbureau Oranjewoud BV /Ecorys /Pon Power BV /Walhout

Het plan Delta Shuttles verenigt twee ideeën rondom duurzaam transport:

- De concurrentiepositie van de modaliteit binnenvaart als duurzame vorm van transport versterken door op de Zeeuwse industrie afgestemde shuttlediensten.
- Binnenvaartschepen uitrusten met een duurzaam 'dual fuel motorsysteem' dat een verdere impuls geeft aan het regionale biobased cluster in Zeeland.

Opmerkingen jury

De insteek van dit voorstel is economisch en volgens de jury te 1-dimensionaal voor deze wedstrijd. Het gaat in principe om het contractueel vastleggen van binnenvaartschepen. Het idee en de realisatie hiervan zou eigenlijk vanuit de sector zelf moeten komen. De wijze waarop het plan opgebouwd is waardeert de jury wel positief. De jury adviseert het team om marktpartijen met dit voorstel te benaderen.

Een Delta vol waarde (niet genomineerd)

Team: Provincie Overijssel /GrondMij /Rijkswaterstaat /Waterschap Aa en Maas /Ministerie van Infrastructuur & Milieu /NederLandBovenWater

Het projectvoorstel beschrijft het ontwerpen van een innovatiemotor die kan dienen als startpunt en uitlokker van initiatieven die gericht zijn op een duurzame ontwikkeling van de Zuidwestelijke delta.

Opmerkingen jury

De jury onderstreept het belang van het gebruik maken van de ideeën die in een gebied leven. Het projectidee richt zich echter alleen op het proces en blijft daardoor voor de jury te abstract. De jury mist een concrete uitwerking en ziet daarom te weinig kansen op toepassing. Derhalve kiest de jury voor andere voorstellen om te nomineren.

Leven door Water (niet genomineerd)

Team: Tauw BV

Het dynamische leven in de Oosterschelde terugbrengen door het aanbrengen van barrières. Deze zorgen voor concentratie van de stroming en het ontstaan van waardevolle dieptes en ondieptes. Door de barrières op meerdere manieren te gebruiken vormen ze een aantrekkelijk investering voor ondernemers.

Opmerkingen jury

Het project beschrijft grote ingrepen, echter of deze zullen functioneren in het systeem van de Oosterschelde is maar zeer de vraag. De Oosterschelde kampt met 'zandhonger' waardoor er te weinig zand en energie in het systeem zit om het zand op z'n 'plaats' te brengen. Daar komt bij dat er al eerder dergelijke concepten zijn uitgewerkt in het kader van het project Ecoshape. De jury waardeert wel de originaliteit en de goed doordachte mogelijkheden voor economische benutting, maar meent dat ten opzichte van andere voorstellen dit idee geen nominatie kan krijgen.

Lucem (niet genomineerd)

Team: Wageningen Universiteit /Tauw BV

Dit projectidee verbindt de concepten bij een RWZI. De Waterharmonica zuivert het water, Blue Energy kan worden opgewekt en hergebruikt worden in de RWZI en de Green Factory produceert gewassen om biobase-industrie een impuls te geven.

Opmerkingen jury

De waterharmonica is al een "bekend" concept en het hergebruik van water in diverse doeleinden is al op enkele plaatsen een realiteit. Ook het hergebruik van RWZI-water via reinfiltratie voor drinkwater wordt momenteel toegepast. Het plan bestaat uit veel aan elkaar verbonden elementen waardoor realisatie de jury minder haalbaar lijkt. De jury waardeert wel de internationale focus die dit team aan haar idee en inzending heeft gegeven en de wervende wijze waarop het team inzichten en ideeën in het voorstel heeft verwoord en verbeeld. Toch valt het voorstel in vergelijking met andere af.

Water als drijvende economische kracht

(niet genomineerd)

Team: Waterarchitect/Waterstudio/HRO/Yacht/ProRealis

Het projectvoorstel “water als drijvende economische kracht” bestaat uit de realisatie van een archipel – cluster van drijvende constructies -, die zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn qua zoet water. In de drijvende constructies wordt regenwater opgevangen in een bassin en gescheiden van het zoute water. Daardoor wordt het mogelijk om zoetwatergewassen te telen op EPS- of PVC platen middels hydrocultuur.

Opmerkingen jury

De jury beschouwt het projectidee als interessant, maar te weinig realistisch. De noodzaak om een dergelijk plan uit te voeren is ook niet duidelijk. De hoeveelheid water die kan opgevangen worden is beperkt en de technische problemen om de vlottende constructies te behouden zijn naar verwachting van de jury te groot. Bovendien kan een dergelijke aanpak een grote impact hebben op de onderliggende waterbodem. De jury heeft waardering voor de enthousiasme en de zorgvuldigheid waarmee het plan is weergegeven in het voorstel, maar kiest voor andere voorstellen om te nomineren.

Zeeuws Koraal (niet genomineerd)

Team: Arcadis

Dit team heeft ideeën voor de aanleg van Zeeuws koraal in de Westerschelde. Het Zeeuwse Koraal combineert onderwaternatuur op de vooroever met veiligheid, recreatie en wachtplaatsen voor binnenvaart. Hierdoor geeft het Zeeuws Koraal een economische meerwaarde aan het gebied en helpt het de instandhoudingsdoelstellingen te halen.

Opmerkingen jury

De jury is onder de indruk van de wijze waarop het idee is gepresenteerd en vormgegeven, en waardeert het vooroverleg met stakeholders dat is gevoerd. De jury heeft uitvoerig over dit voorstel beraadslaagd, maar schat in dat de realisatiekansen van dit plan te klein zijn. Met name worden er vraagtekens gezet bij de ecologische aspecten van het plan. De kosten voor natuurcompensatie lijken bovendien erg groot ten opzichte van de baten die uit de wachtplaatsen zijn te genereren. De jury verwacht dat het te moeilijk zal zijn om geschikte locaties te vinden, en dat de benodigde publieke investering te groot is. Derhalve laat de jury afvallen en kiest voor andere voorstellen om te nomineren.